

Verslag van de vakvergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water van 19 juni 2019

Voorzitter:

mw. S.F. van Ulzen

Aanwezig:

mw. mr. drs. H.G.J. Bruins Slot (gedeputeerde), ir. H.P. van Essen (gedeputeerde), ir. R.G.H. van Muilekom (gedeputeerde), dhr. R.C.L. Strijk (gedeputeerde), mw. W.A. de Boer-Leijnsma (PvdA), mw. E.J. Broere-Kaal (PVV), mw. H. Chidi (D66), mw. F. Demir (DENK), H. van Deún (PVV), mw. M. van Elteren (GroenLinks), mw. J.C.A.M. van Gilse BSc (VVD), mw. N. de Haan (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), drs. K. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. M. de Jong (GroenLinks), mw. H.J. Keller (PvdD), mw. T. Koelewijn (CDA), mw. N.A. Krijgsman MA MSc (PvdA), mw. O. de Man (VVD), T. Schipper (SP), W. van der Steeg (PvdD), mw. L.E. Veen (D66), C. Westerlaken (CDA), mw. ir. M. de Widt (D66) en J.C. van Wijk (FvD)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

mw. C. Selman (griffier) en mw. M.J. Strijbos-Vermeulen (verslag)

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Van Ulzen, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom, in het bijzonder de nieuwe gedeputeerden.

De komende maanden wordt er proefgedraaid met een scheiding tussen de vakcommissie en de informatieve commissie. In de vakcommissie worden de stukken besproken waarover een besluit van PS wordt gevraagd. De besluitvorming wordt voorbereid en mondt uit in de agenda voor PS. In de middag is er de informatieve commissie met een andere agenda.

1.2 Vaststellen agenda

De agenda wordt conform vastgesteld.

1.3 Mededelingen

- Gedeputeerde Van Muilekom deelt mee dat de minister van BZK en de regio Utrecht op 24 juni een woondeal sluiten. Minister Ollongren wil zich meer profileren als minister van wonen. Zij wil hiervoor binnen het kabinet meer aandacht krijgen en zou graag budget krijgen om na te gaan hoe de woningbouw versneld kan worden. Kijkend naar de woondeal en de Actie Agenda Wonen, dan wordt er niet veel toegevoegd. Er is wel meer aandacht voor wonen. In U16-verband wordt er goed over nagedacht. Ook wordt nu de connectie met het Rijk gemaakt. Om het meer concreet te maken, zouden er vervolgstappen moeten komen.

Mevrouw Koelewijn vraagt naar met wie de minister de deal afspreekt en naar wat hier onder ligt. Gedeputeerde Van Muilekom licht toe dat het een woondeal is tussen de U16-gemeenten en de provincie.

Op de vraag van mevrouw Koelewijn in hoeverre de provincie daaraan gecommitteerd is, antwoordt de gedeputeerde dat hiervoor geld wordt gevraagd. Het zijn veel samenwerkingsafspraken. Wat er in de Actie Agenda Wonen is opgenomen, bijvoorbeeld op het gebied van transformatie en samenwerking, staat ook in deze woondeal. Inhoudelijk gezien is er niet veel nieuws.

De gedeputeerde concludeert dat mevrouw Koelewijn hier geen kennis van heeft genomen.

Mevrouw Koelewijn zegt hier kennis van genomen te hebben, maar omdat de gedeputeerde het brengt als iets nieuws, roept dit vragen op.

De heer De Heer is er voorstander van om de mededelingen schriftelijk te doen, desnoods op het moment zelf. Een mondeling overleg kost veel tijd, leert de ervaring.

De voorzitter zegt toe na te zullen gaan of een dergelijke traditie gestand gegeven kan worden.

Mevrouw De Man vraagt of de Staten hierover geïnformeerd worden of dat dit al gebeurd is. Gedeputeerde Van Muilekom had begrepen dat de Staten hierover geïnformeerd waren. Hij zal ervoor zorgdragen dat de Staten informatie over de woondeal zullen ontvangen.

1.4 Conceptverslag statencommissie Ruimte, Groen en Water 22 mei 2019

De voorzitter deelt mee dat op verzoek van oud-gedeputeerde Van den Berg een aantal zinnen enigszins is aangepast, zodat de tekst juridisch is opgeschreven zoals hij hem gedacht had te zeggen. Met inbegrip van deze wijziging wordt het verslag vastgesteld.

1.5 Rondvraag

De heer Hazeleger excuseert zich voor het late indienen van zijn rondvraag. Deze kan eventueel schriftelijk worden beantwoord. In de laatste echte Statenvergadering voor de verkiezingen is er unaniem een motie aangenomen om O-gen meer tijd te geven voor de transitie, om dus subsidie te blijven verlenen tot duidelijk is wat de toekomstige samenwerking met O-gen zal zijn. Hier wordt onderzoek naar gedaan. Het unanieme van de motie gaf aan dat de manier waarop O-gen de laatste jaren heeft gewerkt veel steun in de Staten en in het gebied had. Het onderzoek zou voor de zomer klaar zijn en spreker informeert naar de stand van zaken.

Gedeputeerde Bruins Slot was niet op de hoogte van deze vraag en zegt toe de vraag tijdens het informatieve gedeelte of zo snel mogelijk schriftelijk te zullen beantwoorden. *(Gedeputeerde heeft geantwoord aan het eind van de informatieve vergadering, zie het verslag aldaar.)*

1.6 Termijnagenda en motielijst

De voorzitter deelt mee dat de motielijst is geactualiseerd, zoals de vorige keer werd afgesproken.

Mevrouw De Widt wijst erop dat er een leer-en werkbijeenkomst over natuur is gepland op 2 oktober 2019. Dit valt samen met het IPO-congres.

De voorzitter zegt toe zich hierover te zullen buigen.

Naar aanleiding van pagina 2, onder ontwikkeling bedrijventerreinen, herinnert mevrouw Hoek eraan dat er een aantal jaren geleden, bij de herijking van de Structuurvisie, een document is opgesteld met daarin de bedrijventerreinen van alle 26 gemeenten. Hierin zijn de beoogde locaties per gemeente opgenomen. Dit is overgenomen in de Structuurvisie. Indertijd is opgemerkt door D66 dat het document herijkt zou moeten worden, de fractie zou hiervoor zorgdragen. Het document wordt nu genoemd. Zij informeert naar de stand van zaken.

Het document staat gedeputeerde Van Essen niet scherp voor ogen. Het onderwerp heeft, ook in het licht van de Omgevingsvisie, de volle aandacht. Hij hoort graag de naam van het document en zal dan nagaan hoe het in het proces rond de Omgevingsvisie kan worden meegenomen.

In de vorige RGW-vergadering lag de uitspraak over de PAS er nog niet. Oud-gedeputeerde Van den Berg heeft toegezegd dat er, zodra de uitspraak er zou zijn, een informatiebijeenkomst georganiseerd zou worden. De consequenties van de uitspraak, voor onder meer bedrijventerreinen, hebben momenteel landelijk de volle aandacht. Zodra hierover informatie te melden is, zal de bijeenkomst georganiseerd worden.

De voorzitter wijst erop dat voor werkbezoeken en excursies een minimum van tien deelnemers is vereist. Leden die een excursie willen laten organiseren, kunnen dit bij de voorzitter melden. Dan zal geïnventariseerd worden of hiervoor voldoende belangstelling bestaat.

Mevrouw Hoek laat weten dat het door haar aangehaalde stuk als titel heeft 'Doorakkers Advies', convenant bedrijventerreinen regio Utrecht 2011-2020, van de BRU naar de U10.

Mevrouw Koelewijn memoreert dat in het tweede kwartaal informatie over de stand van zaken bij de marinierskazerne gedeeld zou worden. Zij vraagt wanneer dit gebeurt. Gedeputeerde Van Essen laat weten dat hierover een Statenbrief in voorbereiding is.

2. RUIMTE EN WONEN

2.1 SV wijziging subsidieregeling kwaliteitsimpuls natuur en landschap provincie Utrecht

De voorzitter herinnert eraan dat de spreektijdenregeling wordt aangehouden. Elke fractie heeft zes minuten spreektijd.

De heer De Heer deelt mee dat zijn fractie twee aarzelingen heeft bij het voorstel. De eerste is de grootte van de ruif. Als men meer deelnemers heeft en de ruif wordt niet groter gemaakt, dan is er meer concurrentie maar er wordt niet méér bereikt. Hij vraagt of het zo is dat, als men meer wil bereiken met meer partners, het geldbedrag evenredig omhooggaat.

De tweede aarzeling ligt bij het verdienmodel van waterwinbedrijven. Waterwinbedrijven zijn nogal kapitaalkrachtig omdat zij de kosten voor 100% aan hun klanten kunnen doorberekenen. Dit ligt anders bij anderen die aanspraak maken op deze subsidieregeling, bijvoorbeeld boeren en natuurorganisaties. De aarzeling betreft Vitens in het bijzonder. In het verleden is gedeputeerde Pennarts op pad gestuurd met twee moties. In een motie werd Vitens gevraagd een kleine heffing te doen op het drinkwater waarmee de schade van verdroging betaald kan worden. Vitens wilde dit niet want Vitens wil een zo laag mogelijk tarief. Vitens zei wel toe een aantal projecten te doen om verdrogingschade te bestrijden. Het zou merkwaardig zijn als de subsidieregeling opengesteld wordt en drinkwaterbedrijven de subsidie gebruiken voor dergelijke projecten. Spreker vraagt hoe dit in elkaar zit en hoe de andere fracties hierover denken.

Wat de transparantie aangaat vraagt spreker zich af waarom het nodig is dat niet duidelijk wordt welke organisatie voor welk bedrag subsidie aanvraagt.

De heer Westerlaken vraagt welke verdrogingschade de heer De Heer bedoelt.

De heer De Heer zegt begrepen te hebben dat er op de Utrechtse Heuvelrug veel water wordt gewonnen en dat daardoor de grondwaterstand erg is gezakt. Hier is veel natuurschade ontstaan. Er is veel maatschappelijk druk op Vitens uitgeoefend om daar wat aan te doen en het geld in rekening te brengen bij de gebruikers van het drinkwater. Gedeputeerde Pennarts is twee keer met een motie van de Staten naar Vitens gegaan maar kreeg beide keren nul op rekest. Met die achtergrond vindt hij het wat merkwaardig dat waterwinbedrijven subsidie krijgen voor vergelijkbare projecten.

De heer Westerlaken denkt dat de verdroging wordt bedoeld zoals die enkele jaren geleden is vastgesteld en waarvan de oorzaak voor 5% bij de winning van Vitens ligt. Vitens veroorzaakt dus niet de verdroging. Daarnaast is het zo dat niet Vitens maar de aandeelhoudersvergadering de tarieven vaststelt. De provincie maakt daar deel van uit. Als de aandeelhoudersvergadering anders beslist, kan de provincie daar niets aan veranderen. Dan komt Vitens in een andere positie te staan.

Volgens de voorzitter is het de vraag of de tekstwijzigingen hierover gaan.

De heer De Heer meent dat dit precies het discussiepunt is: hoe is de relatie met Vitens, hoe wordt de verdroging bestreden en hoe wordt aan natuurontwikkeling gedaan.

Mevrouw Van Gilse vraagt naar de wijziging van artikel 12 lid 3, het verlengen van de termijn van zes naar twaalf jaar. Zij vraagt of het klopt dat daarover geen duidelijke toelichting wordt gegeven in het document. Zij zou die graag ontvangen.

De heer Van der Steeg meent dat door middel van de wijzigingen een poging wordt gedaan het wat makkelijker te maken.

Ten aanzien van de transparantie sluit hij zich aan bij de ChristenUnie, hij vraagt waarom er beneden de drempelbedragen van €60.000 en €500.000 niet meer wordt gepubliceerd.

Het opstellen van een inrichtingsplan was voorheen alleen subsidiabel als het door een derde partij werd uitgevoerd. Nu kan een partij dit zelf doen. Hij vraagt naar de borging van de kwaliteit, die moet hetzelfde blijven. Voorheen werd dit door een onafhankelijk adviesbureau gedaan.

Ook andere overheden kunnen begunstigd worden. Het is niet de bedoeling dat nalatig gedrag gesponsord wordt door de provincie. Overheden hebben een eigen verantwoordelijkheid op dit gebied.

De heer Van Deún verwijst naar de kwaliteit van de aangeleverde stukken. Er is een overzicht bijgevoegd van de wijzigingen in de regeling met de bijbehorende motivatie op een apart vel. De Statenleden moeten dit zelf bij elkaar zoeken. Het zou handiger zijn om in het vervolg een was-woordt lijst op te stellen met een toelichting, dit in drie kolommen. Statenleden kunnen zaken dan makkelijker beoordelen.

Mevrouw De Boer-Leijmsma sluit zich aan bij de PVV. Het stuk is niet makkelijk leesbaar. Het stuk betreft kwaliteitsverbetering. Zij vraagt de gedeputeerde concreet aan te geven welke winst ermee beoogd wordt.

De heer Westerlaken heeft begrip voor de wijzigingen in de verordening. Dit speelt goed in op de maatschappelijke ontwikkelingen.

Hij sluit zich aan bij de vraag van de ChristenUnie over de financiële consequentie, niet zozeer in de zin van uitbreiding van budget maar in de zin van wat dit betekent voor het nu beschikbare budget. Hij zou graag inzichtelijk zien wat voor consequenties deze besluitvorming zal hebben voor de gebruikers in de directe omgeving van de te ontwikkelen of ontwikkelde gebieden.

De heer Hazeleger sluit zich aan bij de PVV voor wat de opmerking over de stukken betreft. Voor de vergadering heeft hij gevraagd of hij de verordening kon ontvangen met daarin gearceerde wijzigingen. Dat zou te veel werk zijn. De heer Hazeleger werd geadviseerd om dit in de vergadering naar voren te brengen met de vraag of andere fracties dit ook noodzakelijk vinden. De vraag van mevrouw Van Gilse was direct beantwoord als in het document de wijzigingen gearceerd zouden zijn. Spreker vraagt of de commissieleden voor de Statenvergadering een dergelijk document kunnen krijgen. Hij stelt voor om voortaan bij wijzigingen in verordeningen een gearceerde versie te maken. Bij de toelichting bij e. vervalt de eis dat de subsidie pas kan worden gehonoreerd als de ambitiekaart is aangepast. Als echter de kaart gewijzigd wordt vastgesteld, kan een ieder zijn mening hierover geven en kunnen er zienswijzen worden ingediend. Hij vraagt zich af hoe, als men een subsidie toekent zonder dat de kaart gewijzigd is, omwonenden of degenen die een belang hebben hun visie op de wijziging kunnen doorgeven.

Artikel 15 gaat over hoe landbouwgronden kunnen worden omgezet in natuurgebieden. Daar wordt een subsidie voor gegeven. De vraag is hoe bewaakt wordt dat de kwaliteit in stand blijft.

De voorzitter laat weten dat volgens de griffie het maken van een gearceerde versie niet te veel werk was maar dat het technisch ingewikkeld was.

Gedeputeerde Bruin Slot licht toe dat de doelstelling van de wijzigingen tweeledig is: ervoor zorgen dat er sneller natuur komt en ervoor zorgen dat dit op een bredere schaal gebeurt. Dat moet op een goede manier gebeuren, het kan niet de bedoeling zijn dat de provincie werk gaat subsidiëren wat de overheden eigenlijk zelf moeten doen. Dat is een belangrijk uitgangspunt, daarom wordt in de regeling ook gesteld dat het een kwaliteitsimpuls moet zijn, het moet dus een plus zijn op wat overheden normaal gesproken behoren te doen. Het is van belang dit scherp te houden.

In reactie op de ChristenUnie en het CDA erkent de gedeputeerde dat het budget maar eenmaal kan worden besteed. Hoe wordt ervoor gezorgd dat het budget daar terecht komt waar het meeste resultaat geboekt wordt? PS hebben extra middelen beschikbaar gesteld voor de biodiversiteit. Dat is de plus op het natuurbeleid. Deze middelen worden hiervoor ingezet. Dat betekent dat meerdere partijen gebruik kunnen maken van de regeling.

De heer De Heer bracht een belangrijk punt naar voren met het oog op de waterwinbedrijven. Alle partijen hebben de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de omgeving zo goed mogelijk

beheerd wordt. Er zijn discussies gevoerd met PS. De waterwinbedrijven betalen de heffing voor de schadegevolgen. De motie ging over natuurontwikkeling en er is met Vitens een samenwerking bij ruim tien projecten die bijdragen aan natuurontwikkeling van de Heuvelrug. De gesprekken tussen mevrouw Pennarts en Vitens hebben dus wel wat opgeleverd nadat de Staten hier aandacht voor hadden gevraagd. De provincie moet hier wel scherp op blijven.

De heer Van der Steeg vroeg ervoor te zorgen dat de juiste kwaliteit geleverd wordt. Daarvoor wordt natuurlijk een subsidiebeschikking gemaakt. De kwaliteit gaat gemonitord worden door de deskundigen van de provincie. Er is zicht op dat dit voldoende gebeurt.

De heer Van der Steeg stelt dat het niet zo moet zijn dat onnodig dure adviesbureaus worden ingehuurd als de kennis en expertise in huis is. Hij licht de context van zijn vraag toe: een dergelijk inrichtingsplan moet dezelfde kwaliteit hebben als het voorheen had, dus als niet onafhankelijke partijen dat zelf opstellen.

Gedeputeerde Bruin Slot antwoordt dat de ecologen dat goed bekijken en dat de deskundigen de kwaliteit ervan monitoren. Dit alles gebeurt op een efficiënte manier.

De heren De Heer en Van der Steeg vroegen naar de transparantie. Er zal beter bekeken moeten worden wat de mogelijkheden daarin zijn. Zij zegt toe de vraag schriftelijk te beantwoorden.

De heren Van der Steeg, Hazeleger en Westerlaken benadrukken dat het niet de bedoeling is dat de provincie nalatigheid van andere overheden subsidieert. Het gaat echt om het subsidiëren van de extra impuls: verbetering van natuur wordt mogelijk die niet in het standaard beheer van de overheden en andere organisaties zit. Dat betekent dat de provincie bij het verstrekken van de subsidie scherp moet toetsen op dit punt. De gedeputeerde wil het geld van de provincie niet uitgeven aan taken waar de andere overheden al geld voor hebben gekregen. Het is de bedoeling dat het landschap beter gemaakt wordt en de breed vastgestelde doelen bereikt worden.

Meerdere fracties maakten opmerkingen over de leesbaarheid van de stukken. Bij verordeningen is het een uitdaging om de wijzigingen juridisch nauwkeurig en goed toegelicht te verwerken. Hier is zo hard mogelijk aan gewerkt. Er werden veranderingen van werkwijze voorgesteld door de heer Van Deún (kolommen) en de heer Hazeleger (revisies). De gedeputeerde kan zich indenken dat de organisatie hierbij één lijn wil trekken. De Statengriffie zou kunnen bekijken hoe dit op de beste manier aangeleverd kan worden. De leden kunnen aangeven hoe zij het willen zien. Zij wil de vraag dan ook terugleggen bij de voorzitter.

De voorzitter zegt toe in gesprek te gaan met de griffie over hoe toekomstige voorstellen duidelijk en helder aangeleverd kunnen worden.

Ook de heren Van Deún en Hazeleger stemmen hiermee in.

Gedeputeerde Bruin Slot ziet veel bereidwilligheid bij de organisatie om ervoor te zorgen dat de juiste zaken bij de Statenleden worden aangeleverd.

Desgevraagd door mevrouw De Boer antwoordt de gedeputeerde Bruin Slot dat de winst is dat er een extra impuls wordt gerealiseerd. Op dit gebied is de voortgang de laatste jaren niet zo snel gegaan als de ambities die de Staten hebben uitgesproken. Dit is bedoeld om de extra stap te kunnen zetten, wel met de waarborg dat er een extra kwaliteitsimpuls komt. Er is een goed kader: de eisen van natuurbeschermingsbehoud en het herstel van biodiversiteit.

De heren Hazeleger en Westerlaken vroegen in hoeverre andere partijen hun zienswijzen kunnen uiten. In de systematiek wordt een wijziging aangebracht: pas na de aanpassing door GS ging het in beslag. De reden waarom de wijziging is overwogen, is omdat de extra eis die werd gesteld veel vertraging veroorzaakte bij het realiseren van de kwaliteitsimpuls. Maar er blijft ruimte voor zienswijzen. Zij kan zich voorstellen dat een partij als LTO hier belang aan hecht. Het natuurbeheerplan vormt nog steeds het toetsingskader. Daarbinnen moet de aanvraag worden beoordeeld door inhoudelijke deskundigen. Op het natuurbeheerplan staat al een prioritering per gebied. Die wordt ter inzage gelegd. Op dat moment kunnen door terreineigenaren, natuurorganisaties en LTO zienswijzen worden ingediend of in elk geval inspraak geleverd worden. De mogelijkheid tot inspraak op het moment dat het natuurbeschermingsplan wordt neergelegd, blijft.

Het natuurbeheerplan schetst de subsidiemogelijkheden. Maar als de natuur tot stand komt, zal er altijd een aanvraag moeten zijn van terreineigenaren. Op de vraag van de heer Hazeleger hoe ervoor gezorgd kan worden dat er niet een ontwikkeling is die negatieve effecten kan hebben voor de omliggende omgeving, antwoordt de gedeputeerde dat dit kan worden afgevangen bij het vaststellen van het natuurbeheerplan, met de prioritering per gebied. Daar kan inspraak op plaatsvinden. De heer Westerlaken meent dat hier twee dingen door elkaar lopen. Het ene is een subsidieverordening waarin een aantal zaken zijn opgenomen die in een andere verordening thuishoren, namelijk in de structuurverordening en later in de omgevingsverordeningen. Als bijvoorbeeld Vitens een waterwingebied heeft dat nu als agrarisch gebied staat aangewezen maar wel bescherming heeft in verband met waterwinning en zegt het gebied te willen omkatten, Vitens kan subsidie krijgen voor het ontwikkelen ervan als natuurgebied, dan gaat dit buiten het beheerplan om. Dan kan de omgeving daar wat van merken, op het gebied van zienswijzen maar ook in beperking van het gebruik van het omliggende gebied. Dat kan niet in de voorliggende subsidieverordening worden opgenomen, maar die vraag komt wel boven. Gedeputeerde Bruin Slot wijst erop dat twee juridische kaders elkaar hier raken. Zaken kunnen in elkaar overlopen. Maar ook bij het eerste voorbeeld van de heer Westerlaken moet een juridisch kader doorlopen worden. Daar vindt ook inspraak plaats. Er zitten twee aspecten aan vast. Het eerste is dat de provincie goed heeft gekeken of er nog een toetsingskader voorhanden is. Dat is het geval. Dit soort wijzigingen gaat over beheertypen en niet over locaties. Bij het ontwikkelen van nieuwe locaties moet altijd eerst een natuurbeheerplan opgenomen worden. Het spoor van de ruimtelijke ordening en het gebiedsspoor moeten eerst doorlopen worden. Dat is het andere juridische kader. De provincie moet hier scherp op zijn.

Gedeputeerde Bruin Slot vervolgt haar beantwoording. Zij vraagt mevrouw Van Gilse om een nadere toelichting op haar vraag over artikel 12 lid 3.

Mevrouw Van Gilse wijst erop dat de begunstigde van een investeringssubsidie eerst zes jaar na de afronding van de inrichtingsmaatregelen het beheer moest blijven voeren. Dit wordt twaalf jaar. Zij vraagt waarom dat verlengd wordt en waarom voor twaalf jaar is gekozen.

Gedeputeerde Bruin Slot zegt toe hierop terug te komen in de vergadering.

Volgens de heer Hazeleger is dit de oude procedure. Waar het om gaat is het volgende. Stel men woont naast een terrein waarbij men denkt dat daar een vrij lichte vorm van natuur terechtkomt want dat staat in de ambitiekaart. Als de grondeigenaar subsidie aanvraagt voor een zwaardere vorm van natuur met een grotere impact op de omgeving, staat men met de rug tegen de muur. Er kan geen zienswijze worden ingediend zoals dat normaal wel kan.

Gedeputeerde Bruin Slot licht toe dat in die gebieden een prioritering zit die wordt vastgesteld in het natuurbeheerplan. Daar zit een bepaalde marge op, een kader. Bij aanvang staat het kader dus vast, dat kan men niet zomaar verbreden. Men moet die kaders dus ook niet te breed vaststellen in het natuurbeheerplan daar waar men wil voorkomen dat er onterechte effecten zijn. Bij de ambitiekaart is er een palet van licht naar zwaar, maar dat geldt nu al. Dat wordt tevoren geprioriteerd.

De heer Hazeleger benadrukt dat men een subsidie kan aanvragen zonder dat de ambitiekaart eerst wordt aangepast. Men hoeft dus niet eerst door het traject van zienswijzen.

Gedeputeerde Bruin Slot wijst er wederom op dat, omdat het natuurbeheerplan met prioritering ter inzage wordt gelegd, er een moment blijft waarop inspraak kan plaatsvinden.

In reactie op de vraag van mevrouw Van Gilse laat de gedeputeerde weten dat de verdubbeling van zes naar twaalf jaar te maken heeft met de duur van twee beheerperioden. Het biedt meer kans op instandhouding en ontwikkeling van de natuur. Daarmee wordt dus meer rendement van de investeringskosten gegarandeerd.

De heer De Heer herinnert eraan dat de Staten voor de Statenvergadering een notitie over de transparantie ontvangen en vraagt of daarin informatie kan worden opgenomen over de tien projecten die Vitens heeft ingediend omtrent verdrogingsbestrijding. Om welk bedrag gaat dit, hoe

wordt het gefinancierd en wat is het plafond? De bedragen zijn niet genoemd in het stuk. Er staat alleen dat het geen financiële consequenties heeft. Het Statendebat hierover zou wat preciezer gevoerd kunnen worden.

Gedeputeerde Bruin Slot geeft er de voorkeur aan om dit te scheiden. De vraag over transparantie moet op basis hiervan goed beantwoord kunnen worden. Het zijn andere beleidsmedewerkers die aan de slag gaan met de tien betrokken projecten. Zij stelt voor om over de tien projecten informatie aan te leveren maar vraagt de ruimte om dit apart te doen, zodat zij er zelf ook goed naar kan kijken. De Staten zullen dit voor de Statenvergadering van 10 juli aanstaande ontvangen.

De voorzitter constateert dat voorgesteld zal worden om over dit voorstel een klein debat te voeren in de Statenvergadering.

2.2 Statenvoorstel Voorjaarsnota 2019

Mevrouw De Jong verwijst naar pagina 23 waar bij punt 3.4.1 Realiseren impulsen gezonde leefomgeving een alarmerende zin staat: 'De middelen en kwaliteit staan onder druk door een mismatch...' Zij vraagt naar de achtergrond van de zin en naar een mogelijke oplossing.

Haar tweede vraag raakt personeelszaken maar zij wil hem stellen: bij de verschillende programma's wordt aangegeven dat er gelden worden onttrokken voor de overhead. Het wordt gerelateerd aan een kwaliteitsimpuls en zij informeert naar de stand van zaken van de kwaliteitsimpuls, het omzetten van tijdelijk in vast personeel. Er ligt een ambitieus nieuw programma en zij vraagt of er bij de kwaliteitsoperatie rekening wordt gehouden met de nieuwe ambities.

De heer Schipper verwijst naar pagina 18, hoofdstuk 2.2. Voor zijn fractie was niet duidelijk wat er staat over invasieve exoten. Er zijn voor 2019 niet voldoende financiën, er wordt geleend uit een ander potje en dit wordt later teruggestort. Dat lijkt voor 2019 geregeld. Maar er treedt toch vertraging op. Dat vindt hij zeer onwenselijk want het gaat alleen maar meer kosten, de planten blijven groeien. Hij hoort hier graag een toelichting op.

Op pagina 23 gaat het in hoofdstuk 3.4.7 over de astbestdaken. Onlangs was er de discussie over de landbouwcoaches. Recent kwam er vanuit Den Haag het bericht dat er pas op de plaats gemaakt mag worden met het verwijderen van asbest. Hij vraagt het college om de toezegging het tempo erin te houden, vroeg of laat moet het asbest verwijderd worden en uitstel geeft hogere kosten.

De technische vragen van de SGP zijn niet beantwoord en de heer Hazeleger neemt ze mee in zijn bijdrage.

Hij sluit zich aan bij de SP voor wat de invasieve exoten betreft. Als er te weinig geld beschikbaar is voor een dergelijk programma, hoopt hij dat de gedeputeerde de vrijmoedigheid voelt om terug naar de Staten te komen. Het is een belangrijk onderwerp.

Op pagina 19 wordt gesproken over ingevoerde automatische taxaties in ganzenrustgebieden. Hij vraagt wat dit inhoudt.

Op het gebied van bodemdaling is er een regiodeal. Op pagina 16 wordt het project Klimaatslimme landbouw in het veenweidegebied Groene Hart van het waterschap genoemd. Dit zijn goede dingen. Deze avond staat de Regiodeal Foodvalley geagendeerd in de commissievergadering BEM. Er is ook een Regiodeal Bodemdaling en spreker hoort graag wat de stand van zaken is hierbij.

Op pagina 16 staat dat er over de resultaten en verantwoording van het project van het waterschap afspraken zijn gemaakt met het ministerie van LNV en HDSR. Hij zou graag zien dat de Staten hierover op de hoogte blijven middels een cc.

Gedeputeerde Strijk deelt mee dat er veel technische vragen zijn gesteld door de fracties. De commissieleden zullen de beantwoording in de middag ontvangen.

Mevrouw Koelewijn benadrukt dat er veel wel goed is gegaan en zij complimenteert GS hiermee. Er zijn ook punten die extra aandacht verdienen of vragen oproepen.

Punt 2.2 betreft de invasieve exoten. Haar fractie sluit zich aan bij de opmerkingen van SP en SGP. In de vorige Statenperiode is hier meerdere keren indringend over gesproken. Haar fractie ziet het belang ervan om het traject krachtig door te laten gaan.

Punt 3.1 betreft het waarborgen van de waterveiligheid en klimaatadaptatie, twee actuele onderwerpen. In de tekst mist de urgentie die hierbij hoort. De vertaling in de planning & control opmerking is bijzonder, voor 2019 worden extra middelen, €120.000, benoemd. Voor de daaropvolgende negen jaar in totaal €10 miljoen. Haar fractie mist hier de onderbouwing en zou hierover graag meer duidelijkheid krijgen.

Punt 3.3 betreft het zorgen voor een robuust bodem- en grondwatersysteem. Drinkwater is van levensbelang en zeker in de provincie Utrecht. Men gaat ervan uit dat de bevolking zal groeien. Er moet een aantal nieuwe winningen worden opgestart. Dat vraagt extra capaciteit van de provincie. Haar fractie verwacht dat hierop teruggekomen wordt en vraagt het college hoe dit gedaan wordt.

Punt 3.4 betreft de bijdragen aan een gezonde en veilige leefomgeving. Zij sluit zich aan bij GroenLinks voor wat betreft de mismatch van middelen.

Bij het punt 'Opdrachtgeven VTH aan uitvoeringsdiensten' is te lezen dat de middelen onder druk staan door extra taken en lasten van de RUD. Er wordt gesproken over doorontwikkeling van de RUD. Zij vraagt wat hier speelt en wat de stand van zaken is bij de beoogde fusie waarover gesproken is.

Mevrouw De Boer- Leijnsma laat weten dat haar vragen inmiddels gesteld zijn.

Mevrouw Demir laat weten dat een groot deel van haar al gesteld zijn. Zij sluit zich aan bij GroenLinks en CDA voor wat betreft de vragen over punt 3.4, de mismatch van de middelen.

Bij punt 3.3, drinkwater, staat dat er een uitwerkingsprogramma komt. Zij hoort graag binnen welke termijn dit zal gebeuren. Hoe ziet de gedeputeerde het voor zich om nu wel een bij de bevolkingsgroei passend programma te maken?

Mevrouw De Widt geeft aan dat haar vraag over punt 2.2, invasieve exoten, al gesteld is. Hier moet vooral niet vertraagd worden.

In hoofdstuk 3 staan de meeste oranje signalen. Zij vraagt of dit toeval is en of haar fractie zich zorgen moet maken hierover.

Bij punt 3.1 staat dat de meekoppelkansen voor de dijkversterking wat achterop lijken te raken. Haar vraag is wat men dan misloopt.

Mevrouw Chidi vraagt naar punt 1.4 in het hoofdstuk over ruimtelijke ontwikkeling. Met een groen vinkje wordt aangegeven dat de provincie op koers ligt met de Omgevingswet. Het bedrag dat bestemd is voor begeleiding, participatietraject en advies is vastgelegd. Zij vraagt wanneer het moment komt dat de Statenleden zich een mening moeten gaan vormen hierover, dit moet in de komende anderhalf jaar gebeuren. De Omgevingsvisie/Omgevingswet is ook nog niet geland in een officiële commissie. Haar fractie heeft hier wat zorg bij.

Over punt 3.4 is voldoende gezegd door CDA en GroenLinks. Zij heeft ergens gelezen dat de beoogde fusie tussen RUD en ODRU niet doorgaat omdat beide partijen aangeven dat niet wenselijk is. Haar fractie vindt dit een punt van zorg en vraagt zich af hoe dit kan en of het feit dat de twee partijen niet willen fuseren de oorzaak is van de negatieve financiële gevolgen.

Mevrouw De Man verwijst naar hoofdstuk 1, Ruimtelijke ontwikkeling. In de oplegbrief staat dat er nog weinig voornemens uit het coalitieakkoord zijn opgenomen. Haar fractie begrijpt dit. In het coalitieakkoord staat echter dat de Staten in 2019 een systematiek aangeboden krijgen van het college over het oprekken van de rode contour. Hiervoor wordt ruimte aangeboden, voornamelijk bij de kleine kernen. De heer Boswijk gaf in de vergadering van 5 juni jongstleden aan dat hij graag in overleg wil treden met de wethouders van alle gemeenten. Haar fractie wil benadrukken dat de gemeenten staan te trappelen. De Staten ontvingen op 18 juni het overdrachtsdocument waarin de financiële keuzes en afwegingen van GS worden gemaakt. Tot haar vreugde zag zij een financiële

ruimte van vier fte voor de verwezenlijking hiervan. Die gaat echter pas in vanaf 2020. Het coalitieakkoord geeft aan dat men in 2019 al aan de slag moet met dit vraagstuk omdat de woningbouwbehoefte zo groot is. Zij vraagt GS met klem om te kijken of in de Voorjaarsnota toch geld gereserveerd kan worden voor 2019 om te starten met de systematiek van de rode contour.

Omdat de door de VVD gestelde technische vragen niet beantwoord zijn, stelt mevrouw Van Gilse die alsnog.

Bij punt 3.3, extra capaciteit drinkwater, staat dat al in februari is vastgesteld dat de vraag toeneemt en er extra capaciteit nodig is. Zij hoort graag hoe groot die capaciteit precies is. Er staat niets vermeld staat over eventuele financiële gevolgen.

Mevrouw De Haan sluit zich aan bij het CDA, in de Voorjaarsnota is te lezen dat redelijk veel conform planning gaat. Over de neerwaartse bijstelling in financieel opzicht wordt in andere commissies gesproken.

Zij sluit zich aan bij de vragen over de invasieve exoten. Het woord terugvaloptie is nieuw en zij hoort graag op welke wijze de Staten daarin vooraf meegenomen zijn. Als de uitvoering vertraagt, verergert het probleem. Haar fractie vindt de urgentie om hiermee door te gaan groot en er zou gezocht moeten worden naar middelen om hiermee in 2019 voortvarend aan de slag te gaan.

Zij sluit zich aan bij de gestelde vragen over het thema bodem, water en milieu. De provincie heeft behoorlijk meer opgaven gekregen als het gaat over waterveiligheid en klimaatadaptatie. De opmerking dat het meegenomen zal worden in de coalitieonderhandelingen en in de uitwerking in het programma Klimaatadaptatie is wel heel schraal. Hiermee had een start gemaakt kunnen worden in het eerste deel van 2019. Zij hoort hierop graag een toelichting.

Er zijn zorgen over een robuust bodem- en grondwatersysteem. Er staat dat er extra capaciteit nodig is, maar in de Kadernota is hiervoor geen voorstel te vinden.

Ook haar fractie vraagt om een uitleg van de wat cryptische zinnen bij het gedeelte over de veilige en gezonde leefomgeving.

Zij sluit zich aan bij de vragen over de RUD. Wat de asbestdaken betreft: het kabinet heeft besloten om het jaar 2024 los te laten en zij vraagt zich af of dit van invloed is op de benodigde middelen.

Tegelijkertijd sluit zij zich aan bij de SP, wellicht zou dit beleid voortgezet moeten worden.

Op pagina 62 wordt voorgesteld om een subsidie van €100.000 aan Staatsbosbeheer toe te kennen vanwege het amendement. Dit staat gedekt vanaf 2020. Haar fractie vraagt waarom de subsidie nu wordt toegewezen en met welke doelstelling dit wordt gedaan.

De voorzitter wijst erop dat de vragen over de RUD in de commissie BEM behandeld worden door gedeputeerde Schaddelee.

Mevrouw Chidi informeert of de vragen dan opnieuw gesteld moeten worden.

De voorzitter stelt voor dat de fracties de vragen mailen of ze opnieuw stellen.

Mevrouw Koelewijn maakt hier bezwaar tegen. In de toelichting op de agenda is duidelijk aangegeven welke hoofdstukken in deze vergadering behandeld zouden worden. Het is dan niet gepast dat de commissieleden naar een andere commissie worden verwezen. Zij had liever gezien dat gedeputeerde Schaddelee aanwezig was geweest.

De voorzitter erkent dat dit niet handig was en maakt haar excuses.

Mevrouw Koelewijn pleit ervoor dat de vragen te beantwoord worden binnen de commissie RGW.

Gedeputeerde Strijk begint met een meer algemene beantwoording. GS geven in het begeleidend schrijven bij Voorjaarsnota en Kadernota aan dat het om beleidsarme documenten gaat. In dit verkiezingsjaar zijn de beide stukken onder verantwoordelijkheid van het vorige college opgesteld. Dat betekent dat veel keuzes van de komende tijd niet in de stukken staan. Het college ziet ook de tekst over een mismatch tussen budget en taken die de provincie wil doen. De oplossingen zitten hier nog niet bij, die zullen in de begroting of in de najaarsnota te lezen zijn. De fracties gaven aan dat sommige punten al in 2019 opgepakt zouden moeten worden, maar dan zouden de Staten het

budget dit jaar ter beschikking moeten stellen na een voorstel van GS. Op een heleboel vragen is nog geen antwoord te geven. GS zullen de komende maanden de vraagstukken moeten doornemen en nagaan waar geld bij moet, wat de nieuwe ambities van het college zijn en welke zaken niet of anders gedaan gaan worden. Het totale plaatje moet sluitend gemaakt worden.

Mevrouw De Man constateert dat GS dus nu al accepteren dat zij niet voldoen aan het eigen coalitieakkoord.

De heer Westerlaken vraagt mevrouw De Man hem te verduidelijken hoe een voorjaarsnota effect kan hebben op een coalitie die pas op 5 juni is vastgesteld. De Voorjaarsnota is een terugblik op de afgelopen maanden. Dat viel onder verantwoordelijkheid van het vorige college.

Mevrouw De Man meent dat dit het nieuwe college er niet van ontslaat om aan te geven dat het dit jaar nog wat wil verwezenlijken. Daar is geld nodig en dat kan op deze wijze gereserveerd worden. De heer Westerlaken verwacht dat de VVD dit zal inbrengen bij de Kadernota.

Gedeputeerde Strijk licht toe dat de Staten na de zomer de begroting van GS zullen ontvangen. Hierin zullen antwoorden op de vragen geformuleerd worden. De begroting gaat over het jaar 2020 en verder en GS realiseren zich dat sommige zaken met nog meer urgentie moeten worden opgepakt, al is het slechts in de tweede helft van 2019. Misschien zal het college daarover voorstellen doen in de Najaarsnota. Maar de totale integrale afweging zullen PS pas na de zomer ontvangen. Het is vervelend dat er twee beleidsarme stukken liggen waarin slechts autonome meldingen worden gedaan en waarin soms alleen een probleem maar niet de oplossing staat verwoord.

Mevrouw Hoek wijst erop dat in de gemeenten in deze maand de kadernota wordt behandeld. Zij vraagt hoe GS omgaan met de signalen, behoeften of opdrachten vanuit gemeenten vanuit de kadernota's terwijl de provincie dit nog niet rond heeft. Worden bijvoorbeeld moties opgeschort of is er een tussenfase waarbij toezeggingen naar de gemeenten kunnen worden gedaan?

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat, in alle gevallen waarbij er vragen aan het college worden gesteld waarvoor in de begroting voor 2019 geld is gealloceerd, het college gewoon kan antwoorden en beslissingen kan nemen, passend binnen de kaders. Nieuwe vragen van gemeenten die wel in de ambities van het college passen maar waarvoor in de huidige begroting nog geen geld staat gereserveerd, worden meegenomen in de begrotingsvoorstellen van het college van na de zomer. Het is niet zo dat het college de komende maanden niets kan doen, er ligt een begroting van het vorige college van honderden miljoenen. Vragen waarbij meer geld nodig is dan in eerste instantie is gebudgetteerd worden in een integraal kader afgewogen.

De inhoudelijk technische vragen zullen zo snel mogelijk beantwoord worden. Het gros van de technische vragen betroffen onvolkomenheden in de Voorjaarsnota, bijvoorbeeld typefouten en toelichtingen die ontbreken. Dit had beter moeten. De Staten zullen zo spoedig mogelijk een erratum ontvangen. Hij stelt voor een volgende keer een tegenlezer in te schakelen op de juistheid en volledigheid van het stuk.

Gedeputeerde Van Muilekom gaat in op de vraag over de gezonde leefomgeving en de mismatch. Het woord is terecht. Dit heeft duidelijk aandacht gekregen in het coalitieakkoord. In de concernopgaven die nu opgesteld worden is dit ook als een belangrijk thema genoemd. De kwaliteit van leven staat onder druk en tegelijk wil men nog veel in de provincie op het gebied van mobiliteit en woningbouw. De vraag blijft hoe een aantrekkelijk woon- en leefklimaat wordt behouden. Het programma heeft hoge prioriteit. Bij de begroting zal worden aangegeven dat er voldoende menskracht en middelen moeten zijn om dit programma goed invulling te kunnen geven. Dit is een van de prioriteiten van het college.

De heer Schipper vroeg naar asbest. Het verbod op asbest is voorlopig van de baan. GS kijken nu nadrukkelijk naar hoe het Rijk dit verder invult, welke maatregelen worden genomen. Vervolgens wordt bekeken wat de provincie daaraan kan bijdragen. Als er nieuws te melden is over hoe dit ingevuld kan worden en als het extra geld zou kosten, zullen GS bij de begroting een voorstel doen.

De heer Schipper begrijpt dat het college de situatie eerst even aankijkt. Het college moet echter geen pas op de plaats maken met het opruimen van asbest. Dit moet een keer gebeuren en hoe langer men wacht, hoe duurder het wordt.

Gedeputeerde Van Muilekom vindt dit een terechte opmerking. Daarom zeggen GS ook dat er wel wat moet blijven gebeuren. Dit moet in afstemming met Rijk, provincie en gemeenten.

Mevrouw De Man vindt dit positief. Er zijn echter fte voor nodig en er wordt in de voorliggende stukken duidelijk aangegeven dat er weinig ruimte is om mensen hiervoor op pad te sturen.

Gedeputeerde Van Muilekom wijst erop dat dit een van de onderdelen is van het programma Gezonde leefomgeving. Geconstateerd is dat er veel vraagstukken en weinig mensen zijn. Als men iets wil, moet bekeken worden hoe dit ingevuld kan worden met voldoende mensen. Het is niet zo dat er helemaal geen mensen voor beschikbaar zijn.

Mevrouw De Man vraagt of zij hieruit kan afleiden dat de gedeputeerde er bewust voor kiest om het vraagstuk rond het oprekken van de rode contour door te schuiven naar 2020 en hiervoor pas bij de programmabegroting ruimte te reserveren.

Gedeputeerde Van Muilekom laat weten dat gedeputeerde Van Essen zal aangeven hoe het college met die systematiek wil omgaan en wat de planning ervan is.

De heer Westerlaken wil markeren dat de VVD pleit voor uitbreiding van het personeelsbestand.

Mevrouw De Man licht toe dat zij in eerste termijn al aangaf dat haar fractie positief gestemd was over de fte specifiek voor het oprekken van de rode contour.

Gedeputeerde Van Muilekom is blij met de vraag van mevrouw De Jong over personeel. Dit is voor hem de eerste prioriteit. Als men de organisatie niet op orde krijgt, niet voldoende menskracht heeft en niet het personeel met de juiste kwaliteiten, dan komt er te weinig terecht van de ambities.

Op 18 juni is mevrouw Knol begonnen als provinciesecretaris, zij gaat invulling geven aan dit punt. Er wordt een verbeterprogramma opgesteld waarin breed gekeken wordt naar wat er allemaal nodig is. De uitkomsten van de onderzoeken van de Rekenkamer zullen erbij betrokken worden, hierin staan opmerkingen over de organisatie en de werkwijze. De accountant komt nog met een afronding van de Jaarrekening en wil de nodige adviezen meegeven. Het college is de discussie gestart met de organisatie. Het college heeft een coalitieakkoord met de nodige ambities en de vraag is of die ambities op te pakken zijn binnen de reguliere formatie. Deze punten zullen worden opgenomen in de begroting voor 2020 die in oktober behandeld zal worden.

Wat de inhuur betreft: kijkend naar het personeel is dit zowel een kwantitatief als kwalitatief vraagstuk. De gedeputeerde is geen voorstander van het oplossen van problemen met inhuur. Er moet een omkeer komen, waarbij geïnvesteerd wordt in de opleiding van eigen mensen. De vraagstukken zijn complexer, men wil niet sectoraal geïnformeerd worden maar integraal. Dan moet hierin geïnvesteerd worden, er zal extra geld nodig zijn. Daarbij zou er niet steeds meer personeel ingehuurd moeten worden, maar juist minder.

Mevrouw Chidi vroeg naar de implementatie van de Omgevingsvisie als onderdeel van de Omgevingswet. Gedeputeerde Van Essen wijst erop dat hiervoor een volwaardige commissie Omgevingsvisie is. Op 20 juni heeft de gedeputeerde een afspraak met de voorzitter van de commissie om hierover te spreken. De interpretatie van de Omgevingswet in de provincie Utrecht is in 2019 en 2020 een belangrijk onderwerp dat veel tijd gaat vragen. Dit betreft zowel de procesmatige kant als de inhoud van de visie. Er is een breed proces voorbereid, deels al gaande, met Regio Amersfoort, Regio Foodvalley en de U16, waarbij de gemeenten betrokken worden. Daarin hebben de Staten, raadsleden en maatschappelijke organisaties een rol.

De eerste vergadering van de commissie Omgevingsvisie staat gepland op 17 juli, nog voor het zomerreces. De commissie is het primaire platform om het gesprek hierover te voeren. Waar nodig wordt dit aangevuld met extra overleggen. GS en PS zullen elkaar regelmatig spreken hierover.

Mevrouw Chidi zou graag zien dat hetgeen de gedeputeerde zojuist schetste, geagendeerd wordt op de 17^e juli. De afgelopen tweeënehalf jaar is gebouwd aan het Koersdocument. Bijna elk stuk is

benoemd als bouwsteen van de Omgevingsvisie/Omgevingswet. Er is nu een half jaar wat stilte op dit onderwerp. Er is volgens haar sprake van urgentie. Wellicht is het straks te laat. De datum van 17 juli vindt zij al wat ver in de tijd liggen. Zij vraagt om een toezegging van de gedeputeerde dat er dan een plan ligt over hoe dit procesmatig aangepakt wordt en hoe het Koersdocument landt in een Omgevingsvisie en in een -verordening en een -wet. Dat zijn twee trajecten.

Gedeputeerde Van Essen benadrukt dat men niet stil gezeten heeft, er wordt hard gewerkt, juist op de door mevrouw Chidi geschetste punten. Ook de gedeputeerde voelt de urgentie en geeft hier hoge prioriteit aan. Daarom heeft hij al op 20 juni een gesprek met de voorzitter van de commissie Omgevingsvisie. De gedeputeerde zegt toe op 17 juli meer helderheid te geven over hoe men met het Koersdocument tot de Omgevingsvisie komt. Ook het college heeft die helderheid nodig.

Mevrouw De Man en mevrouw Chidi vroegen hoe gemeenten worden meegenomen in de Omgevingsvisie en -verordening, daarbij werden rode contouren en kleine kernen genoemd. Dit is een onderdeel van de integrale aanpak, het raakt de vraag waar andere opgaven landen, opgaven als woningbouw, energieopwekking, natuur. Deze ruimtevragers moeten alle een plek krijgen.

Het onderdeel van de rode contour van de kleine kernen heeft in de uitwerking specifiek de aandacht. Ambtelijk wordt gekeken naar wat de mogelijkheden, criteria en systematieken zijn die daarvoor gehanteerd kunnen worden. De gedeputeerde heeft kennismakingsgesprekken met de wethouders voor ruimtelijke ordening van alle gemeenten. Bij bepaalde gemeenten zal dit onderwerp ongetwijfeld meteen ter sprake komen. Uiteindelijk is de systematiek aan de Staten.

Mevrouw De Man vraagt of GS al aan het werk zijn gegaan zonder mandaat van de Staten. Zij kan zich voorstellen dat hiervoor financiële dekking nodig is.

Volgens gedeputeerde Van Essen is er een mandaat voor het vertalen van het Koersdocument naar de Omgevingsvisie.

Het gaat mevrouw De Man hierbij om de systematiek zoals die in het coalitieakkoord is opgenomen.

Gedeputeerde Van Essen meent dat dit een onderdeel is van een bredere afweging over het benutten van de ruimte. Er is deze dag al gesproken over bedrijventerrein en natuur. Bij de Omgevingsvisie kan men het een niet los zien van het ander.

Mevrouw De Man vraagt of de gedeputeerde dit misschien wil combineren met het opstellen van de Omgevingsvisie. Dat is pas eind 2020.

Gedeputeerde Van Essen bevestigt dat dit moet landen in de Omgevingsverordening. De invoering van de Omgevingswet is voorzien op 1 januari 2021.

Een gebied moet vijf hectare groot zijn wil het aangewezen worden als rode contour. Mevrouw Hoek wijst erop dat er gemeenten zijn met buurtschappen. Die zijn vaak kleiner dan vijf hectare. Zij vraagt hoe ermee omgegaan zal worden als de gemeente op een dergelijk plek wil uitbreiden en buiten de vijf hectaren komt. Dan moet daar een rode contour komen.

Gedeputeerde Van Essen benadrukt dat het belang van zorgvuldig ruimtelijk beleid cruciaal is. Dit is bij uitstek een provinciale verantwoordelijkheid. De vraag is nogal specifiek en verdient specifieke aandacht. Het zal ongetwijfeld op tafel komen in de gesprekken in de komende maanden met de gemeenten. Ook hier is een zorgvuldige uitwerking cruciaal.

In reactie op de bijdrage van mevrouw De Man wil de heer Hazeleger het college juist een compliment geven omdat het direct aan de slag is gegaan met het opstellen van kaders waaraan de uitbreiding van kleine kernen moet gaan voldoen. Hij adviseert de betreffende ambtenaren aanwezig te laten zijn bij de gesprekken met de wethouders van ruimtelijke ordening. Het is van belang dat de kaders opgesteld worden met medeweten van de grote urgentie die er is bij de kleine kernen.

In aanvulling hierop laat mevrouw Chidi weten dat zij zich distantieert van de opmerking dat het college zonder mandaat aan de slag is gegaan. Er ligt een Koersdocument en de uitvoering en uitwerking zijn aan GS.

Gedeputeerde Bruin Slot vindt de vragen van CU, SP, CDA, PvdA en D66 over de invasieve exoten terecht. Het onderwerp heeft volop de aandacht van GS. De provincie richt zich bij de bestrijding

ervan vooral op daar waar het gaat om bedreiging van de biodiversiteit. De bestrijding van de duizendknoop heeft bijvoorbeeld niet stilgestaan. De provincie is bezig met een landelijk protocol. Vanaf 1 augustus kunnen grondeigenaren en beheerders subsidie aanvragen. Met het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug wordt een LIFE-subsidie voorbereid. Voor de periode in 2019 is €300.000 beschikbaar. De extra geldclaim zit in de Kadernota en wordt meegenomen in de brede afweging. In januari hebben de Staten het plan van aanpak voor de invasieve exoten ontvangen. De heer Schipper vraagt of de provincie wat dit betreft op schema ligt.

Voor gedeputeerde Bruin Slot is het de vraag wat 'op schema' is. De provincie is met een aantal acties bezig. Deze stappen zijn ten opzichte van januari gemaakt. Voor verdere stappen is in de Kadernota terecht een claim opgenomen, waarbij de gedeputeerde een afweging moet maken tussen de verschillende claims. In die zin is er meer nodig om op schema te liggen.

De heer Schipper herinnert eraan dat PS in juli een verordening over de Japanse duizendknoop zouden ontvangen.

Gedeputeerde Bruin Slot laat weten dat hard gewerkt wordt aan de duizendknoopverordening.

De heer Hazeleger hoort dat er niet echt een probleem is voor 2019. In de Kadernota wordt extra geld voor 2020 gevraagd. Maar in de Voorjaarsnota is te lezen dat, als er geen extra middelen beschikbaar komen voor 2019, de uitvoering zal stagneren. Blijkbaar willen GS geld hebben voor 2019, maar dat is er niet, dus vragen GS het maar voor 2020.

Gedeputeerde Bruin Slot heeft niet gezegd dat er geen probleem is. GS zijn volop bezig met de actiepunten uit de nota. Maar om alles te kunnen voltooien is wel meer geld nodig. Voor 2019 is €300.000 vrijgemaakt om de nodige acties te kunnen oppakken, maar daarmee wordt niet het ambitieniveau van de nota gehaald. De subsidieverordening wordt per 1 augustus opengesteld en hiervoor is dus €300.000 beschikbaar. Het zal blijken of de vraag het budget overschrijdt. Er is wel een aanname dat dit zal gebeuren.

De heer Hazeleger krijgt uit de beantwoording een andere indruk. In de Voorjaarsnota staat dat het college te weinig geld heeft voor 2019. Hij had verwacht dat GS naar de Staten zouden komen voor €1 miljoen extra. Dat doen GS niet. Volgens spreker heeft dit te maken met de toelichting die gedeputeerde Strijk gaf. Misschien kan hier een uitzondering gemaakt worden. Het vraagstuk lijkt hem urgent. Het kan niet zo zijn dat dit stagneert vanwege de komst van een nieuw college.

Gedeputeerde Bruin Slot komt terug op wat de heer Hazeleger en gedeputeerde Strijk aangaven: de Voorjaarsnota en Kadernota zijn natuurlijk het uitgangspunt, maar die zijn beleidsarm. In de Kadernota is €300.000 opgenomen. Dat is het bedrag dat beschikbaar is voor deze taak. In de afweging van de Kadernota zullen GS moeten bekijken hoeveel geld het college de komende periode heeft. Er is een groot verzoek, maar dat gaat mee in wat gedeputeerde Strijk tevoren aangaf.

De heer Hazeleger meldt dat de SGP een motie of amendement zal indienen in de Statenvergadering.

De voorzitter wijst erop dat bij dit punt de Voorjaarsnota en niet de Kadernota wordt besproken.

Bij de uitwerking van onderwerpen als bodem en klimaatadaptatie is volgens gedeputeerde Bruin Slot van belang hoe de coalitie daarmee aan de slag wil gaan.

Mevrouw Demir vroeg naar het uitwerkingsprogramma en de drinkwaterstrategie. Hier wordt volop aan gewerkt en het is de bedoeling dat dit in de tweede helft van het najaar gereed is.

In reactie op de vraag over de besteding van €20.000 laat de gedeputeerde weten dat dit heeft te maken met de versterking van de Lekdijk. Om goed te kunnen aansluiten in de negen deeltrajecten die er zijn, waarbij elk deeltraject een bepaalde fase heeft (verkenning-, plan- en realisatiefase) hebben GS procesgeld nodig om ervoor te kunnen zorgen dat er zo snel mogelijk voor gezorgd wordt dat de ontwikkeling die men daar wil, de meekoppelkansen, zo goed mogelijk gerealiseerd worden. De drinkwaterstrategie 2040 is samen met Vitens opgesteld. Er is een aanpak in opgenomen waarmee in ieder geval tot 2040 voldoende schoon drinkwater zal zijn. Hiervoor zijn onder andere nieuwe drinkwaterwinningen nodig. Dat is vooral een bevoegdheid van Vitens, daar moet Vitens mee aan de slag gaan. Het is een langdurig traject dat in totaal tien jaar in beslag zal nemen.

Bij de dijkversterking heeft de HDSR de leiding, de HDSR bewaakt ook de voortgang van de projecten. Meerdere fracties hebben vragen gesteld over de Regiodeal Groene Hart. Binnenkort ontvangen de Staten een memo waarin PS op de hoogte worden gehouden van de voortgang.

Er is gevraagd naar de autonome taxatie van ganzenschade. In overleg met de andere elf provincies is er in BIJ12 voor gekozen om automatisch in ganzenrustgebieden te taxeren met een bepaalde systematiek. Dat ontzorgt agrariërs. Agrariërs dienen niet altijd een aanvraag in bij ganzenschade. Op deze manier wordt dit tevoren geïnventariseerd en kan tot uitkering van schade overgaan worden. Mevrouw Demir begrijpt dat er later een programma komt. Het is nu in de Voorjaarsnota opgenomen als niet-groen, dus er is iets in de voortgang blijkbaar niet op orde. Er zijn geen financiële bijstellingen gedaan. Aangegeven wordt dat er capaciteit nodig is om de nieuwe winningen op te starten. Zij meent dat er extra financiële middelen nodig zullen zijn als wordt gesteld dat de voortgang niet op orde is.

Gedeputeerde Bruin Slot licht toe dat hier twee aspecten aan vastzitten. De capaciteitsproblemen zijn op het moment gelukkig opgelost. Ten opzichte van de Voorjaarsnota veranderen er dus zaken. Het vinkje is oranje omdat het uitvoeringsprogramma nog niet af is, het is een bevoegdheid van GS om dat verder uit te werken. Het zal groen zijn op het moment dat dit klaar is.

Mevrouw Demir vraagt of de Staten pas na de uitwerking van het uitvoeringsprogramma te horen krijgen of er extra middelen nodig zijn.

Gedeputeerde Bruin Slot kan geen indicatie geven. Het spreekt voor zich dat, als GS extra middelen nodig hebben, de Staten om toestemming worden gevraagd.

Gedeputeerde Strijk gaat in op de opmerkingen over de RUD. In paragraaf 3.4 staat inderdaad een signaal over de RUD. De RUD geeft aan dat de dienst, met de extra taken, tegen financiële vraagstukken aanloopt.

In het algemeen is het zo dat, als een beleidsdoel wordt gesteld dat leidt tot werk bij een uitvoeringsdienst, de provincie daarbij het geld moet regelen. Spreker proefde onder de commissieleden een bredere zorg omtrent de RUD, namelijk of het daar altijd efficiënt gaat en of de middelen die daarnaartoe gaan op de meest effectieve manier worden ingezet. Zou het door een samenwerking met de ODRU bijvoorbeeld wel zou lukken, dan is er geen extra geld nodig. Hij scheidt twee rollen: de provincie als klant van het verlengd bestuur valt onder de portefeuille van gedeputeerde Schaddelee en zaken betreffende de eigenaarsrol vallen onder de gedeputeerde voor financiën. Dit past in de verordening voor verbonden partijen die de Staten hebben opgesteld. Hij hoorde zojuist de vraag of het niet effectiever kan door de samenwerking te zoeken. Hij kan hier niet veel over zeggen omdat hij bestuurslid van de RUD is geworden. De gedeputeerde zegt toe het punt mee te nemen. De provincie is weliswaar eigenaar van de RUD, maar is dit met elf gemeenten. Hij wil het gesprek over efficiëntie aangaan, maar dat dient hij met anderen te doen. Hij zegt toe de Staten hierover te informeren zodra hij meer inzicht heeft, ook in hoe hij de gesprekken wil voeren.

Mevrouw Koelewijn dankt gedeputeerde Strijk voor zijn antwoord. De reikwijdte van de over de RUD gestelde vragen was breder, dus zij ontvangt hierop graag nog antwoord.

De voorzitter zegt toe dat de vragen aan gedeputeerde Schaddelee zullen worden voorgelegd.

Mevrouw Chidi dankt de gedeputeerde voor het antwoord. Haar vragen betroffen ook de samenwerking en de mate van samenwerking. Het is niet zo hecht als een fusie. Zij zou hier graag wat meer over horen en vraagt bij welke gedeputeerde de vraag thuishoort.

Gedeputeerde Strijk stelt dat de Staten GS mogen vragen om doelmatig met geld om te gaan. Als er bij de Staten het brede gevoel heerst dat er door betere samenwerking van twee milieudiensten/omgevingsdiensten in de provincie op een meer efficiënte manier wordt gewerkt aan de doelen die men wil bereiken, waardoor het minder geld kost of er meer met hetzelfde geld gedaan kan worden, dan vindt hij dat zijn verantwoordelijkheid.

De heer Van der Steeg herinnert aan de opmerking van de gedeputeerde over de Lekdijk en de meekoppelkansen. Hij roept de gedeputeerde op om op tijd goed mee te kijken en zich er tevoren misschien een mening over te vormen. Er liggen binnenkort bijvoorbeeld drie varianten voor bij het bestuur over hoe om te gaan met zalmsteken. Er is een groot verschil tussen variant A, B en C als men kijkt naar meekoppelkansen. De HDSR zegt aan te willen sluiten bij een natuurvisie van de provincie, maar de natuurvisie is er niet echt ten aanzien van dit project. Het is een behoorlijk project met een flink aantal kilometers. Spreker adviseert de gedeputeerde zich hierover te buigen. Gedeputeerde Bruin Slot zegt dit als een aansporing te horen om scherp te kijken naar wat men doet en hoe er zo goed mogelijk voor gezorgd kan worden dat hier een optimaal resultaat wordt bereikt.

De heer Hazeleger vraagt wanneer de automatische taxatie van de ganzen is ingegaan, is dit 2018? Bij de Regiodeal Bodemdaling Foodvalley heeft zijn fractie de indruk dat dit echt voor de zomer besloten moet zijn door de Staten voordat men daarmee verder kan.

Hij ontving nog geen antwoord op zijn vraag over het project van de HDSR.

Gedeputeerde Bruin Slot laat weten dat het, als het gaat om de bodemdaling van het Groene Hart en het krijgen van het geld van het Rijk voor 2019, voor Foodvalley van belang is om daar tijdig een beslissing in te nemen. De regiodeals lopen alle hun eigen spoor. De governance komt vanuit het Rijk en loopt niet altijd in de pas op de verschillende terreinen. De gedeputeerde wil met de memo Bodemdaling Groene Hart de Staten informeren over het tijdpad. De regiodeals volgen niet alle hetzelfde tijdpad omdat er vaak andere mensen aan meewerken.

De automatische taxatie van de ganzen is vanaf 2018.

Bij de projecten van de HDSR heeft in principe de HDSR de leiding en informeert de HDSR.

De heer Hazeleger wijst erop dat GS de rapportage van de HDSR ontvangen. Hij hoopt dat die doorgestuurd wordt naar de Staten.

Gedeputeerde Bruin Slot zegt dit toe.

Mevrouw De Man heeft het Koersdocument erop nageslagen. Hierin staat dan men in gesprek blijft over de contouren. In dat opzicht maakte zij de opmerking ook niet. Zij wil echter eind 2019 iets hebben liggen, een toetsingskader waarmee de wethouders aan de slag kunnen. Zij begrijpt dat het in een heel groot kader neergezet moet worden, maar het is urgent, gezien de woningbouwopgave. Misschien is een amendement of motie van de VVD op de Voorjaarsnota een optie.

De voorzitter sluit de bespreking van dit agendapunt af.

2.3 Statenvoorstel Kadernota 2020-2023

De heer De Heer memoreert dat de Kadernota beleidsarm is. Dat betekent dat er gaten in zitten. Het hoofdstuk Water en ook andere hoofdstukken zijn leeg. Zijn fractie wil drie punten onderstrepen die bij het vorige agendapunt ook ter sprake kwamen.

Het onderwerp ruimte: om in het kader van de Omgevingsvisie gebiedsontwikkeling op gang te brengen, zijn grotere budgetten nodig dan in de afgelopen periode.

Bij het onderwerp water liggen er bij het Deltaprogramma veel meekoppelkansen. De eervorige gedeputeerde wilde nooit iets begroten als het ging over de uitvoering van een deltaprogramma. Dit is jammer omdat er meekoppelkansen liggen en de provincie te laat is met budgetten.

Bij het onderwerp landelijk gebied is het onderwerp invasieve exoten erg urgent. In het plan van aanpak uit januari staat dat de €300.000 een tijdelijke voorziening is en dat het wettelijk verplichte alleen al €400.000 kost. Er is te weinig geld hiervoor beschikbaar.

Mevrouw Van Gilse vraagt of er, na het besluit omtrent de PAS, financiële gevolgen te verwachten zijn door het vertragen van provinciale projecten. Gaat de provincie zelf al op de rem staan of wordt dat alleen gedaan als er procedures volgen op last van de uitspraken van de Raad van State? Zij informeert of er een loket is waar ondernemers terecht kunnen met vragen omtrent de PAS.

Mevrouw De Boer merkt op dat het landbouwbeleid ambitieuzer mag. Nu de minister lijkt te denken dat, zolang er niet wordt gekozen, men alle kanten op kan, lijkt het haar goed dat de provincie Utrecht hiermee aan de slag gaat. Het huidige landbouwbeleid is failliet en kent alleen verliezers: de boeren, de natuur, het milieu en de omwonenden. Zo kan het niet blijven. De achteruitgang van biodiversiteit heeft ook invloed op het voedsel. De PvdA wil graag beleid dat ervoor zorgt dat boeren een fatsoenlijk inkomen houden en dat voedsel betaalbaar blijft. De fractie moedigt het nieuwe college hiertoe aan.

Mevrouw De Jong wijst op de inleiding van de Kadernota, waarin een passage over wendbaar en krachtig bestuur is opgenomen. Het is verheugend dat samenwerking benadrukt wordt. Ook op het terrein van ruimtelijke ordening is dat, gezien alle ambities voor de nieuwe periode, van groot belang.

Gedeputeerde Van Essen overlegt met de wethouders van ruimtelijke ordening. Zij informeert of dit bij een bijeenkomst blijft of dat dit een structureel overleg wordt. Dat lijkt haar van groot belang. Bij het onderwerp integrale gebiedsontwikkeling staat het voornemen om proceskosten met €120.000 op te hogen in 2020. Zij kan zich voorstellen dat uit het overleg met de wethouders nog meer wensen naar voren komen wat een groter beslag op het budget legt. Zij sluit zich aan bij de ChristenUnie en vraagt of het mogelijk is om in de tweede helft van 2019 meer geld voor proceskosten uit te trekken voor plaatselijke projecten.

Gedeputeerde Van Essen deelt mee dat het contact met de wethouders van ruimtelijke ontwikkeling intensiever zal zijn dan een eenmalig gesprek. In het kader van de uitwerking van de Omgevingsvisie zijn er verschillende gebiedsdialogen en andere vormen van overleg. Er is dus sprake van een scala aan overleggen en afstemmingen. Hier is alle aandacht voor.

Mevrouw De Jong en de heer De Heer refereerden aan de integrale gebiedsontwikkeling. GS zien het belang van gebiedsontwikkeling. Bij investeringen is het de vraag waaruit dit gefinancierd wordt. In het IGP zit procesgeld, investeringsgeld. Bij de uitwerking van de begroting krijgt dit inhoud en vorm, bekeken moet worden hoe er voldoende aandacht, ruimte en geld voor gebiedsontwikkeling blijft.

Niet alleen de heer De Heer sprak over de urgentie van een goede bestrijding van invasieve exoten, gedeputeerde Bruin Slot hoorde dit van alle fracties.

In reactie op de vraag over de dijkversterking geeft zij aan dat de provincie niet te laat is met de budgetten hiervoor. De uitvoering komt over enkele jaren op gang. Nu is er de verkennings- en uitvoeringsfase. Als de heer De Heer bedoelt dat geld gereserveerd moet worden om ervoor te zorgen dat de meekoppelkansen na 2028 goed gebruikt kunnen worden, dan is dat nodig.

De Staten zijn middels een brief geïnformeerd over de uitspraak over de PAS en over wat de minister hierover schreef. De PAS bestaat niet meer. Dit betekent dat de provincie moet terugvallen op de ADC-toets. De provincies en de minister inventariseren momenteel wat precies de gevolgen hiervan zijn. De fracties van CDA, PvdD en GroenLinks hebben vragen gesteld over de effecten van de PAS en de organisatie. Gedeputeerden Schaddelee en Bruin Slot zijn bezig met de beantwoording.

Bij het RVO is een centraal ondernemersloket, op verzoek van de verschillende provincies. Daarmee wordt geborgd dat iedereen dezelfde informatie krijgt.

De woorden van mevrouw De Boer over het landbouwbeleid liggen dicht tegen het coalitieakkoord en de Landbouwvisie uit 2018 aan. Een omslag in de landbouw is noodzakelijk, natuurlijk met goede verdienmodellen voor de boeren. GS hebben de opdracht om hier taak en invulling aan te geven.

In haar antwoord op de vraag over de Lekdijk gaf de gedeputeerde aan dat het nog niet te laat is omdat dit nog de verkennende fase is. De heer Van der Steeg benadrukt dat binnenkort een besluit valt ten aanzien van de eerste kilometers van de Lekdijk. Men gaat een meer specifieke planfase in waarop aangehaakt zou kunnen worden. Er liggen kansen. Het zou helpen als hiervoor zo snel mogelijk het benodigde budget komt. Als het procesgeld hiervoor niet beschikbaar is, zou de gedeputeerde zo snel mogelijk naar de Staten moeten komen.

Mevrouw Van Gilse herinnert eraan dat haar vraag niet beantwoord is. Gedeputeerde Bruin Slot kan geen uitspraak doen over de financiële gevolgen van de uitspraak over de PAS omdat landelijk een inventarisatie van de effecten plaatsvindt. De Staten worden geïnformeerd over de stappen die GS hierin nemen.

Verschillende partijen hebben in de vergadering het belang van de aanpak bij gebiedsontwikkeling benadrukt, geeft gedeputeerde Van Essen aan. Er is voor 2019 voldoende geld voor alle gebiedsontwikkelingen in de pijplijn, bijvoorbeeld de A12-zone, Amelisweerd en Rhijnauwen. Zoals het er nu naar uitziet is er in 2020 ook voldoende budget hiervoor.

Bij de bespreking van de Termijnagenda kwam de Marinierskazerne aan de orde. Er werd gevraagd om een update. De Statenleden hebben die inmiddels ontvangen.

De voorzitter sluit de bespreking van dit agendapunt af.

De voorzitter informeert of er vragen zijn blijven liggen.

Met het oog op de PAS-problematiek informeert de heer Hazeleger naar de uitbreidingen van de zeven kleine bedrijventerreinen in de provincie. Bij de presentatie van het coalitieakkoord werd duidelijk dat het college van plan is om de uitbreidingen te gaan realiseren. Hij informeert of dit proces opgestart wordt, ongeacht of er een vervanging voor de PAS komt.

Gedeputeerde Bruin Slot wijst erop dat deze vragen deels bij het Rijk liggen en deels bij de provincie worden geïnventariseerd. De inventarisatie ligt voor een deel bij een andere gedeputeerde. Elk project dat er is of opgestart wordt, kan niet meer aan de PAS getoetst worden maar valt terug op de ADC-toets of op interne of externe saldering. Ondertussen vindt in Den Haag het gesprek van de minister met de betrokken PAS-partners plaats. In de brief die de Staten hebben ontvangen staat hoe dit verder gaat voor de korte, middellange en lange termijn. De gedeputeerde kan geen duidelijkheid geven over wat dit betekent over een, twee of drie maanden. De minister van LNV kan dit ook niet.

3. SLUITING

De voorzitter herinnert aan het informatieve overleg om 13.00 uur.

Mevrouw De Jong vindt de gekozen constructie voor de vergadering van de middag een lastige. Er is eerst een informatief deel en dan weer een formele commissievergadering, al gaat het over de ingekomen stukken.

De voorzitter herinnert eraan dat dit uitgeprobeerd wordt. Er zal nog over gesproken worden.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering onder dankzegging voor ieders komst en inbreng.